

Dincolo de datorie și bucurie

‘Anarchy in the Age of Dinosaurs’, de ‘the curious george brigade’, pp. 33

– 41

the curious george brigade

Prea multe colective, prietenii și proiecte au fost distruse inutil din cauza unor disensiuni asupra motivelor de bază pentru munca politică. Aceste diviziuni asupra motivațiilor fundamentale amenință până și proiectele și colectivele cele mai ‘pure’. Acest obstacol este mai răspândit și distructiv decât sectarianismul ‘roșu versus verde’ sau diviziunile de demult dintre Pacifism versus Acțiune Directă. Ele au totodată nefericita capacitate de a destrăma prietenii și de a-i lăsa pe oameni mirați de ce anume a mers prost. Foarte puțin a fost scris asupra acestui conflict dintr-o perspectivă anarhistă.

Deci care este mai precis această amenințare continuă la adresa muncii în comun? Răspunsul poate fi găsit în motivația principală a oamenilor pentru a se angaja în proiecte politice. Desigur, mare parte din munca noastră nu e fascinantă [*unglamorous*] și chiar necesită foarte multă energie și resurse. Acțiunile noastre nu se ridică la așteptări, și uneori ne pot chiar și pune în pericol. Pentru activiștii și activistele care pun enorm de multă energie și timp în proiecte, *burnout*-ul e o maladie extrem de comună. Din aceste cauze devine foarte important să știm motivațiile persoanelor cu care lucrăm – la fel de important ca a le ști opțiunile politice. E o rețetă sigură spre dezastru și resentiment să îți proiectezi pe ceilalți din colectiv motivațiile proprii.

În politica anarhistă au existat în mod tradițional două motivații principale: Datoria și Bucuria. Ca în cazul oricărei dualități, e ușor să cădem în capcana etichetelor simpliste alb/negru, ingnorând spectrul de nuanțe de gri, mai realiste. Haideti să ne gândim la aceste două categorii ca două puncte ale unei linii continue, luminând tot ce este între ele.

Motivațiile nu pot fi separate de așteptări. Suntem motivate să depunem efort în anumite proiecte pentru că avem anumite așteptări favorabile de la implicarea noastră. Așteptările care nu sunt împărtășite în comun, sau chiar nu sunt exprimate, pot fi dăunătoare parcursului proiectului. Diferențele din așteptări vor genera diferențe în evaluări. Aceste diferențe pot afecta capacitatea grupului de a învăța din greșeli. Așa cum Datoria și Bucuria sunt motivații total diferite, tot așa vor exista seturi de așteptări divergente care la rândul lor vor duce la evaluări și analize asupra a ceea ce înseamnă succes care se vor bate cap în cap.

Orientările motivaționale fundamentale, cum sunt Bucuria și Datoria sunt mai puternice decât alte dispute politice pentru că deseori sunt rezultatul trăsăturilor de personalitate de bază ale fiecăruia. Motivațiile care rezidă în subconștient sunt rezistente la cele mai multe forme de argumente intelectuale, precedente istorice, manipulări logice sau alte mecanisme conștiente. Pe scurt, motivele pentru care facem anumite lucruri nu pot fi mereu explicate logic. Trebuie să înțelegem cum aceste două categorii opuse se manifestă, și trebuie totodată să căutăm noi forme de acțiune care le completează pe ambele.

Datoria a fost motivația tradițională principală în proiectele radicale. Până nu demult, a fost principala preocupare în comunitățile anarhiste. Aceasta se datorează fără îndoială istoriei noastre tragice. Luptele anarhiste au fost un lung și dureros șir de înfrângeri amare, represiuni și marginalizări. Și deci ce a motivat tovarășele și tovarășii să lucreze împreună din greu și în mod dezinteresat în toți acești ani întunecați? Un sentiment puternic al Datoriei, bazat pe combinarea dintre simțul justiției și credința într-o lume mai bună. Modelul Datoriei a creat un cult al martirilor – cele și cei care au renunțat la tot pentru Cauză. Persoanele care funcționează pe acest model al Datoriei se așteaptă ca munca lor să fie grea și neapreciată, dar în același timp simt că trebuie totuși să fie cineva care să o facă. Anarhiștii motivați de Datorie nu se gândesc mult dacă muncă lor îi bucură sau îi împlinește. Munca bazată astfel este caracterizată de întâlniri nesfârșite, efort intens, muncă repetitivă și de lungă durată. Sacrificiul devine un ideal consistent și reificat. Datoria tinde să pună accent mai mult pe menținerea proiectelor; există o preocupare serioasă pentru longevitatea proiectelor și pentru analizarea eficienței lor pentru promovarea Cauzei. Deseori se consumă multă energie pentru a perpetua proiecte care poate și-au depășit funcția lor inițială sau care poate nu și-au împlinit niciodată potențialul.

Așteptările celor care sunt motivate de Datorie tind să fie externalizate. Evaluarea succesului sau a eșecului se bazează pe factori externi. Aceștia includ de obicei prezența în mass-media, impactul asupra comunității, recrutările, fondurile adunate sau longevitatea. Multe dintre aceste așteptări pot fi ușor cuantificate și astfel analiza empirică devine principala formă de evaluare. Aceasta duce la dorința de

a crește rezultatele care pot fi măsurate. Această abordare e similară în motivații, așteptări și evaluări cu mare parte din tendințele istorice și prezente ale Stângii politice.

Bucuria e o forță relativ nouă în munca anarhistă, deși am fredonat mereu refrenul bucuriei în gândirea anarhistă. Gândiți-vă numai la faimosul citat din Emma Goldman ‘daca nu pot dansa nu vreau să fac parte din revoluția ta!’. Noul model al Bucuriei vine în practica și gândirea anarhistă din culturile punk, păgâne și nomade ale anilor 1980, și descinde direct din mișcarea hippie și Noua Stângă a anilor 1960. Aici motivația se bazează pe principiul plăcerii. Bucuria tinde să transforme munca politică în joacă. Respinge martiriul și sacrificiile vechii Stângi și le înlocuiește cu metafore și practici ale Carnavalului și sărbătorii. Munca politică nu este evaluată pe bază de ore lucrate sau de sacrificiile făcute ci pe baza a cât de stimulantă și de încurajatoare [*empowering*] este. Proiectele motivate de Bucurie sunt deseori tranzitorii – năruindu-se de îndată ce febrilitatea inițială dispare. Aceste proiecte se preocupă prea puțin de impactul lor pe termen lung asupra comunității. Anarhistele motivate de Bucurie sunt totodată mai sceptice în legătură cu proiectele istorice decât cele motivate de Datorie.

La fel ca în cazul Datoriei, activistele motivate de Bucurie au așteptări care sunt modelate de motivațiile lor. Așteptările cu privire la muncă tind să fie internalizate. Accentul este pus pe experiențele subiective și pe schimbări calitative. Așteptările sunt de distracție, de a oferi putere participanților, de a conștientiza mai bine, de entuziasm, creativitate și noutate. Indiferent de impactul extern, proiectele care îndeplinesc cel puțin câteva din aceste așteptări sunt considerate a fi reușite. Aceste accente puse pe fericire, nevoi individuale, experiențe subiective și putere sunt mai tipice anumitor părți din subculturile hedoniste hippie și punk, decât Stângii tradiționale.

Cum puține proiecte anarhiste se potrivesc perfect într-una sau alta din aceste două categorii, persoanele cu aceste motivații ajung să lucreze împreună, cel puțin la început. Această coabitare poate genera tensiuni și poate duce la resentimente și excludere. Aceasta s-a întâmplat atât de mult în ultimii ani, încât a dus la inutila dezbateră dintre anarhismul social versus *lifestyle*. Această dezbateră nu face decât să alieneze și să reprezinte greșit ambele motivații. Ne dăm seama că discuția diferenței dintre Bucurie și Datorie poate duce la aceleași diviziuni, și ar fi ipocrit să spunem că asta ne-a fost scopul. În loc de aceasta, ar trebui să încercăm să înțelegem întregul spectru de motivații, fără să încercăm să creăm o unitate falsă în jurul altui concept, sau dimpotrivă să pornim o bătălie sectariană. Acest proces de înțelegere poate fi comparat cu procesul căutării consensului.

Acest eseu nu este doar un apel la toată lumea să vină laolaltă; acest scop este puțin probabil și de altfel nici nu ni-l dorim. Fiecare din cele două motivații are serioase defecte – arătate bine de altfel de fiecare ‘tabără opusă’ – și prin urmare avem nevoie de o nouă abordare. Pentru a avea succes, această abordare trebuie să reunească punctele forte din abordările Bucuriei și Datoriei pentru a maximiza solidaritatea din colectivele anarhiste, și pentru a minimiza tensiunile existente.

Vestea bună este că deja multe anarhiste și anarhiști nu se situează pe niciuna din pozițiile extreme ale liniei continue Bucurie – Datorie. Noi am vrea să propunem o abordare motivațională bazată pe Sens [*meaning*]. Acțiunile bazate pe Sens au fost mereu parte a muncii anarhiste. De altfel, ambele ‘tabere’ au folosit termenul de Sens pentru a-și justifica propria abordare în timp ce o atacau pe cealaltă. Este deci important să explicăm ce înțelegem prin Sens. Erich Fromm a descris motivațiile bazate pe sens că grupând atât modul subiectiv (Bucurie) cât și cel obiectiv (Datorie) de înțelegere. Sensul unei acțiuni este determinat analizând efectele externe și comparându-le cu sentimentele interne. Prin urmare, anarhista motivată de Sens caută în același timp impactul personal și cel public al eforturilor sale.

Eforturile noastre pot fi astfel judecate pe mai multe nivele, atât pe dimensiunea cantitativă cât și pe cea calitativă. Nu mai e vorba de câte ore lucrează o persoană, dar și de satisfacția pe care o are în urma acestor activități. Deasemenea, un proiect nu trebuie să fie evaluat doar după câtă fericire produce cât și după cât de eficient își atinge scopul. Nici o extremă a liniei continue nu e superioară celeilalte. Armonia dintre ele se poate obține căutând să creăm Sens pentru acțiunile noastre. Aplicarea ambelor așteptări generează o analiză mai nuanțată și bogată a politicii noastre. Sensul este un instrument util pentru a decide și ce proiecte merită resursele și timpul noastre.

Atunci când căutăm Sensul în proiectele noastre, ne dorim realizarea completă a eforturilor și resurselor noastre, căutând motivații pe întregul spectru, nu doar într-una din extreme. Accentul pus pe Sens ne poate evita și *burnout*-ul. Acesta apare când prea multe din timpul și resursele noastre sunt irosite pe proiecte fără sens. Acțiunile cu sens ar trebui, dimpotrivă, să genereze energie, să ne dea imbolduri de a ne continua eforturile și de a desfășura proiecte de lungă durată.

Într-o cultură care produce în masă atât așteptări de muncă intensă bazată pe Datorie, cât și produse hedoniste ale Bucuriei, Sensul justifică prețul muncii, resurselor și vieților noastre. Capitalismul prosperă pe extremele Datoriei și Bucuriei, prin crearea de relații fără sens care ne divid în muncitori și consumatori. Anarhia este o soluție pentru această societate absurdă și dualistă. Proiectele înzestrate cu sens pot fi atrăgătoare atât pentru anarhistele cu experiență cât și pentru oamenii care sunt noi în scenă.

Doar proiectele care își propun să echilibreze nevoile interne cu cele externe pot avea vreo șansă de a oferi o rezistență în fața miasmei fără sens a culturii consumeriste de zi de zi. O altă lume e într-adevăr posibilă, dar trebuie să fie una cu Sens.

Biblioteca Anarhistă

the curious george brigade
Dincolo de datorie și bucurie
'Anarchy in the Age of Dinosaurs', de 'the curious george brigade', pp. 33 – 41

Preluat la 16.12.2022 de la <https://acasa.blackblogs.org/>

ro.theanarchistlibrary.org